

40. Rezerwat przyrody „Borowiec”

Rezerwat został utworzony w 1990 roku dla ochrony siedlisk wodno-błotno-torfowiskowych z charakterystycznymi dla nich zespołami roślin i zwierząt. Powierzchnia całkowita rezerwatu wynosi 57,3 ha. Na obszarze rezerwatu stwierdzono występowanie 228 gatunków roślin naczyniowych, w

tym kilkanaście podlegających ochronie ścisłej lub częściowej. Są to m. in. rosiczka okrągłolistna, storczyk szerokolistny, grążel żółty, widłak goździsty, kalina koralowa, grzybień biały, kocanki piaszkowe. Rezerwat obejmuje bardzo zróżnicowany florystycznie i faunistycznie odcinek rzeki Zwoleńki. Występuje tu mozaika siedlisk i biotopów – od wodnych poprzez bagienne, podmokłe, torfowiskowe do suchych i piaszczystych. Występują grząskie zarośla olchowe i wierzbowe, torfowiska i tzw. torfianki, które w miarę wznoszenia się terenu ustępują miejsca piaskom, częściowo odkrytym, miejscami sztucznie zalesionym lub zajęтым przez uprawy rolnicze. To ogromne zróżnicowanie biotopów sprawia, że na terenie objętym ochroną rezerwatową znajduje schronienie wiele gatunków zwierząt.

Na terenie rezerwatu przyrody Borowiec spotkać możemy żółwia błotnego – gatunek zagrożony wyginięciem, wpisany do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Pancierz dojrzałych płciowo osobników osiąga długość do 20 cm, a sporadycznie 30-36 cm. Karapaks (górna część pancerza) ma kolor czarny, czerniawy lub brązowawy (często oliwkowobrazowy). Na tym tle najczęściej widoczne są cienkie, krótsze i dłuższe, żółtawe kreski, rozchodzące się promieniście z jednego miejsca na każdej tarczy. Spotykane są także osobniki o jednobarwnym karapakcie lub pokrytym nielicznymi, chaotycznie rozrzuconymi jasnymi cętkami. Plastron (dolna część pancerza) ma zabarwienie brązowe, rzadziej czarne. Na tym tle występują duże, jasne, chaotycznie rozmieszczone plamy i/lub liczne małe plamki. Miękkie powierzchnie ciała mają zabarwienie czarne, ciemnoszare lub ciemno-oliwkowobrazowe. Na tym tle widoczne są różnej wielkości żółte (lub żółto-zielone) cętki. Żółwie błotne zamieszkują głównie stojące zbiorniki wodne zarośnięte szuwarami i wolno płynące ciekami wodnymi. Można go spotkać w stawach, jeziorach, na moczarach i torfowiskach, w kanałach i w czystych, mulistych rzekach o spokojnym nurcie. W trakcie wędrówek od jednego zbiornika do drugiego, bywają spotykane z dala (do ok. 4 km) od wody: na

łąkach, w ogrodach, na polach uprawnych i na drogach. Żółw błotny jest gatunkiem ziemno-wodny. Większą część życia spędza w wodzie, wychodząc na ląd głównie w celu wygrzewania się, wędrując do innego zbiornika i, w przypadku samic, składając jaja. Szczyt aktywności tego gatunku przypada na godziny wieczorne i nocne (wtedy poluje w wodzie), jest jednak aktywny także w dzień. Mniejszej zdobyczy poszukuje aktywnie posługując się węchem, wzrokiem oraz reagując na drgania wody. Na większe ofiary czatuje, chwytając je nagłym wyrzutem głowy. Gatunek terytorialny, przy czym samce penetrują większe obszary zbiornika niż samice. Ważną rolę na obszarze terytorium danego osobnika odgrywa miejsce do wygrzewania się na słońcu - często dany osobnik wykorzystuje w tym celu przez cały sezon jedno miejsce. Żółw błotny jest wrażliwy na brak wody (w warunkach suszy może zginąć), dobrze natomiast znosi niskie temperatury, zapadając w odrętwienie dopiero przy temperaturze wody ok. 2-3 °C. Jest płochliwy. Jego dystans ucieczki przed człowiekiem wynosi kilkanaście metrów. Czasami odbywa wędrówki z większych zbiorników, do mniejszych (cieplejszych) i na odwrót. Wykazuje przy tym przywiązanie do konkretnych miejsc, do których corocznie powraca. Hibernuje przeważnie na dnie zbiornika wodnego, schowany w pancerzu. W Europie środkowej sen zimowy tego gatunku trwa ok. 6 - 7 miesięcy (często od października do marca). Budzi się z niego w końcu marca lub na początku kwietnia. Samce w okresie godowym wykazują w stosunku do siebie daleko posuniętą agresję - rzucają się na siebie z otwartym pyskiem kłusząc się wzajemnie. Żółw błotny żyje nawet do 120 lat.